

Проект „Фантастично читалище”

Сборник от научно-фантастични произведения

Списание „Криле”

1983 г.

София, 2014

Библиография

[Отвън](#)

Фантастичен разказ. Автор Брайън Олдис. Превела от английски Красимира Абаджиева. Списание „Криле“, брой 1 от 1983 г.

[Край морето, където е краят на земята](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Олга Ларионова. Превод Валентин Михов. Списание „Криле“, брой 3 от 1983 г.

[Край морето, където е краят на земята](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Олга Ларионова. Превод Валентин Михов. Списание „Криле“, брой 4 от 1983 г.

[Тайната](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Артър Кларк. Превод Д. Арабаджиев. Списание „Криле“, брой 7 от 1983 г.

[Икар и Дедал](#)

Научно-фантастичен разказ. Автор Хенрих Алтов. Преведе от руски Александър Кючуков. Списание „Криле“, брой 9-10 от 1983 г.

ОТВЪН

Фантастичен разказ

Брайън Олдис

Те никога не излизаха от къщата.

Човекът, който се казваше Харли, обикновено ставаше пръв. Понякога се разхождаше из сградата по пижама – температурата никога не се променяше и винаги беше приятно топло. След това събуждаше Калвин – снажния и едър мъж, който сякаш притежаваше хиляди способности, но не използваше нито една от тях. На Харли му бе достатъчна неговата компания.

Депъл, момичето с прекрасните сиви очи и черна коса, спеше леко. Разговорът на двамата мъже я събуждаше. Тя ставаше и отиваше да събуди Мей, после двете слизаха долу да приготвят закуската. През това време останалите двама обитатели на къщата – Джагър и Пийф – ставаха от сън. Ето така започваше всеки ден: събуждаше ги не зората, а чувството, че вече са се наспали. Те никога не се преуморяваха през деня, но въпреки това сънят им бе достатъчно дълбок. Единственото събитие за деня бе отварянето на склада – малка стая между кухнята и синята стая. На стената срещу вратата имаше широка полица, от която зависеше тяхното съществуване: на нея „пристигаха“ всичките им провизии. Преди да си легнат, заключваха вратата на празния склад, а на сутринта върху полицата имаше всичко, от което се нуждаеха – храна, бельо, нова пералня. Всичко това бе част от техния начин на живот, върху който не се замисляха никога.

Тази сутрин Депъл и Мей бяха готови със закуската преди четиримата мъже да слязат долу. Депъл дори трябваше да ги извика от стълбата. Пръв слезе Пийф. Отложиха отварянето на склада за след закуска – макар отварянето му да не бе за тях церемония, все пак жените не смееха да влязат сами. Това бе едно от нещата...

– Надявам се да има тютюн – каза Харли, отключвайки вратата. – Почти ми се е свършил.

Влязоха и погледнаха полицата. Беше празна.

– Няма никаква храна – каза Мей с ръце в джобовете на престилката си. – Днес ще сме на намалена дажба.

На ръба на полицата имаше само две пакетчета. Едното беше тютюн за Харли, другото беше тесте карти.

– Ще играем по-късно – каза Калвин. – Така вечерта ни ще мине по-бързо. – Картите щяха да бъдат изпитание за тях: трябваше да седнат заедно около масата, един срещу друг.

След краткото събиране при отварянето на склада нямаше причина, която да ги кара да се разделят, но изглежда, че и нищо не ги задържаше заедно. Джагър почисти хола с прахосмукачката – не, че беше мръсно, но нали винаги се чисти сутрин. Жените седнаха с Пийф и спокойно заобсъждаха дажбите. След това се разделиха и всеки се уедини. Калвин и Харли бяха се изгубили в различни посоки.

Къщата беше доста странна. Имаше няколко прозореца, но те не се отваряха, не можеха да бъдат счупени и не пропускаха светлина. Навсякъде беше тъмно. Осветлението идваше от невидим източник – светваше само при влизане в тъмното. Стаите бяха обзаведени, но предметите в тях сякаш нямаха връзка помежду си – помещения без предназначение.

Харли дълго време се разхожда с ръце в джобовете. Нещо неясно се прокрадна в ума му, като паяк в ъгъла на паяжина.

Той влезе в стаята, която наричаха „стаята с пианото“. И тогава разбра какво го смущаваше. От време на време на полицата пристигаха странни предмети, които те подреждаха из къщата. Един от тях беше върху пианото. Той беше висок около половин метър, тумбест, почти кръгъл, с остър връх и четири стабилизатора. Харли знаеше какво е това – модел на ракета носител. Той седна на столчето до пианото, без да сваля очи от модела, и напрегнато се опитваше да си припомни нещо... Нещо, свързано с ракети. Ако можеше да се сети какво е то, да си го представи съвсем ясно, тогава можеше и... да направи нещо конкретно. Но докато не му се избистреше в ума, не можеше да определи, какво точно иска да извърши.

Шестимата се събраха за оскъдния обяд. Разговорът им беше най-обикновен и повърхностен. Следобедът беше като сутринта, като всички други сутрини: спокоен, тих, безсъдържателен. Само за Харли следобедът не бе така шаблонен, тъй като намери отговор на своята загадка. Мей му го подсказа. Когато тя си взе от сладкото, Джагър се пошегува, че си е взела повече, отколкото ѝ се полага.

– Взех си повече от всички ви – каза Мей, – поради вътрешна необходимост.

И другите си служеха с тази фраза понякога, но Харли се замисли върху нея. Вътрешни мотиви, скрити подбуди... Дали и другите споделяха неговото безпокойство, имаха ли причина да го прикриват? И един друг въпрос: къде е това „тук“? Но той веднага отклони мисълта си. Недей да мислиш за няколко неща едновременно. Систематизирай знанията си.

Първо, отношенията между Земята и Нитити се влошаваха.

Второ, нититите притежаваха ужасната способност да придобиват външния вид на своите врагове.

Трето, следователно те можеха да проникнат незабелязано сред хората.

Четвърто, хората не можеха да наблюдават цивилизацията на нититите.

Вълна от клаустрофобия заля Харли. Той съзнаваше, че всъщност тези важни факти нямат нищо общо с малкия им затворен свят.

Друга непоносима мисъл за него беше, че „тук“ и „не тук“ му се струаха не две половини на едно цяло, а две противоположности. И той реши. Няма да спи в стаята си тази вечер.

Чувствуваше как главата му пулсира от болка. Долепи студена ръка до слепоочието си. Чу как другите един по един се прибират в стаите си. Пийф му пожела лека нощ, Харли му отговори. Настъпи тишина.

Сега!

Тръгна нервно по коридора и светлината се появи. Сърцето му туптеше силно. Беше се решил. Не знаеше какво ще прави или какво щеше да се случи, но беше се решил. Беше превъзмогнал импулса за сън. Сега трябваше да се крие и да чака.

Не е лесно да се криеш, когато навсякъде те следва светлината. Но след като влезе в една ниша, водеща към неизползувана от тях стая, той забеляза, че светлинната инсталация е повредена и след малко остана на тъмно. Изведнъж в коридора светна. Без да пази тишина, Джагър беше излязъл от стаята си и се приближаваше. Харли зърна изражението на лицето му – беше спокойно и ведро, като на човек след дежурство. Без да се колебае, Харли тръгна след него. Той предусещаше, че нещо ще се случи и ето, че то се случи. Тялото му трепереше от страх. Мина му през ума, че

може да се разпадне от страх. Но това не го спря и той заслиза крадешком по стълбата, безшумно стъпвайки по дебелия килим. Джагър зави зад ъгъла. Харли го чу да отключва някаква врата. Складът – никоя друга врата не се заключваше.

Складът беше отворен. Отвътре – ни звук. Харли предпазливо надникна. Срещуположната стена зееше отворена около централна ос, откривайки коридор. Той беше къс и имаше две врати: едната в дъното приличаше на решетъчна врата. (Харли не знаеше какво е асансьор), другата бе встрани и бе тясна, с прозорче. През него можеше да се вижда. Харли погледна и се отдръпна назад, задушавайки се. Отвън светеха звезди. С усилие той се овладя и се върна обратно по стълбите. Всички те живееха в ужасно заблуждение. Втурна се в стаята на Калвин и светлината се появи.

– Калвин, събуди се! – извика Харли. Спящият не помръдна. Харли изведнъж осъзна самотата си сред тази огромна къща. – Събуди се! Тук става нещо ужасно!

Калвин се повдигна на лакът. Страхът на Харли се предаде и на него.

– Джагър излезе от къщата – каза Харли. – Има изход навън. Ние сме... Ние трябва да разберем какви сме! – Той отново разтърси Калвин. – Ние трябва да разберем какво става тук. Или сме жертви на някакъв ужасен експеримент, или всички сме чудовища!

Докато той говореше, пред срещения му поглед Калвин започна да се сбръчква и нагъва и да губи форми, очите му се събраха, огромното му тяло се сви. Нещо различно – живо и движещо се – се образуваше на неговото място. Харли спря да крещи едва когато видът на звездите през малкото

прозорче го успокои. Той трябваше да излезе навън, където и да беше това „навън“. Отвори малката врата и излезе да подиша чистия нощен въздух.

На ръба на площадката имаше желязна стълба. Харли я приближи и непохватно слезе. От студ и от страх го тресеше. Когато краката му докоснаха твърдата земя, той започна да тича. Бягаше към най-близката светлина и се втурна през най-близката врата. Вътре той се спря рязко, задъхан и със свити очи, криейки зениците си от ярката светлина. Стените на стаята бяха покрити с карти и диаграми. В средата имаше голямо бюро с монитор и високоговорител. До бюрото седеше слаб мъж. В стаята имаше още четирима мъже. Всичките бяха въоръжени и никой не беше изненадан, че той е тук.

– Четири години ти бяха необходими, за да излезеш оттам – каза слабият човек. – Ела и погледни тук – той посочи екрана пред себе си. На него ясно се виждаше спалнята на Калвин. Едната от стените липсваше и двама мъже влачеха през нея странно същество, което някога беше Калвин. – Проникването на противника представляваше голяма заплаха. Никъде на Земята нямаше безопасно място – те можеха да убиват хора и да стават техни точни копия. Това правеше нещата трудни... Така ние загубихме доста държавни тайни. Но техните кораби трябваше да кацнат, да оставят пътниците си и да ги вземат обратно, след като те изпълнят задачата си. Това е слабото звено във веригата. Ние заловихме пътниците на един техен кораб, след като те бяха приели човешки облик. Подложихме ги на изкуствена амнезия и ги разделихме на малки групи да ги изучаваме. Между другото тук е Военният институт за изучаване на противника. Ние научихме доста... Достатъчно, за да се справим с опасността. Ти беше в една от тези групи.

– Защо ме сложихте заедно с тях? – попита Харли с изсъхнал език.

– Във всяка група трябваше да има наблюдател човек въпреки телевизионните уредби, с които ги наблюдавахме отвън. Нититите изразходват много енергия, за да поддържат човешки облик. Веднъж приели го, те го поддържат чрез самохипноза, която се разпада само при голям стрес, като настъпването на разпадането е различно за отделните индивиди. Истинският човек може да почувствува приближаването на стреса. Това е уморителна работа за него. Ние винаги изпращаме двама души, които да се сменят през ден...

– Но аз бях там непрекъснато...

– Във вашата група – слабият мъж го прекъсна – човекът беше Джагър, или по-точно двамата, които се представяха за Джагър. Ти видя единия от тях, когато той излизаше от дежурство.

– Това е безсмислица – извика Харли. – Искаш да кажеш, че аз съм...

Думите се задавиха в устата му. Той вече не можеше да ги произнеса. Усети, че се изменя външно.

– Времето за разпадане на твоята самохипноза е забележително – продължи слабият мъж. – Но и ти се провали, както се проваляте и всички вие. Вие можете да бъдете само идеални копия, понеже Джагър не правеше нищо в къщата, инстинктивно и вие не вършехте нищо. Не скучаехте, дори не флиртувахте с Депъл. И моделът на ракетата не предизвика у вас някаква реакция. Вътрешната ви нехуманност винаги ще ви издава, колкото и човешки да изглеждате отвън.

Край морето, където е краят на земята

Научно-фантастичен разказ

Олга Ларионова

Когато по повърхността останаха около хиляда и петстотин километра, Сергей Волохов още не можеше да каже точно обитаема ли е планетата или не. Трите малки спътника, край които профуча, приличаха на изкуствени, но и тук не можеше да се каже нещо определено.

Преди всичко – да кацне, а там ще стане ясно.

Волохов подаде програмата в своя кибердубльор: три обиколки и приводняване в екваториалната зона.. Това – за всеки случай, ако нещо стане с него, с Волохов, защото тогава корабът все пак ще се подчини на волята и изчисленията на автомата. Всичко става, когато кацаш на непозната планета. Дори ако тя прилича на Земята, все пак е чужда, а и освен това кацаш за пръв път, ако не се броят задължителните учебни кацания на Регина-дубъл. Отгоре на това не ти работи метеоритният локатор, връзка също няма и самият си далече, немислимо далече, толкова далече, колкото никой още не е бил, защото са достигнали най-много в шестата зона на отдалеченост, а сега ти си в седмата.

Корабът се движеше по стегната спирала, не бе направил още и една обиколка, но Волохов знаеше вече къде ще се опита да кацне. Ето там, на западната покрайнина на екваториалния материк. Там, където жълтият език на пустинята допълзва до самия океан, разделяйки тънката зеленикава лентичка на крайбрежната растителност. Удобно място. Ако тези, които са долу, нямат още космодруми, трябва да им се предложи да построят първия именно тук.

Волохов се усмихна – ах, тези контакти, възделените контакти, за които бълнуват първокурсниците от астронавигационните училища. Точно така фантазират – ще кацнем, казват, и веднага с общи усилия ще започнем да строим космодрум... Но нали преди всичко трябва да се кацне.

Той размърда рамене, проверявайки за последен път удобни ли са закрепващите системи, и рязко хвърли машината надолу. Няма защо да се навиват излишни обиколки, може да се кацне и на втората. Планетата си я биваше, даже нямаше нито един радиационен пояс и щеше да е обидно, ако се насади на някоя мърсотия тъкмо сега, когато до повърхността остават само някаква си обиколка и половина, и машината бавно навлиза в нощта, а тази нощ изправя насреща своя петнист гръб, изпъстрен с мътните размиващи се светлини на големите градове.

Волохов приземи машината на около сто-сто и петдесет метра от границата на прибоа. Около половин час напрегнато изчаква дали няма да поддаде почвата под него, но приборите упорито фиксираха и безупречността на земната твърд, и безупречността на въздуха, и въобще цял един куп безупречности. Планетата изглежда бе решила да бъде добричка до края. Не бързай, каза си Волохов, точно сега е моментът да спреш и да не повярваш. Ако се съди по приборите, би могло да се излезе и без скафандър – така би постъпил и той, ако не беше сам на кораба, но сега, когато кацането мина толкова гладко, не искаше да рискува, макар че приборите твърдяха, че рискът е равен на нула. Все пак, за всеки случай...

Волохов още веднъж огледа цялата кабина, изключи осветлението и се измъкна в шлюзовия отсек. Там, зад титанираната врата на външния люк всичко е благополучно,

каза си той, оглеждайки защитния биокостюм. Всичко е твърде благополучно... Той остави биокостюма и извади синтериклоновия скафандър с висша защита. Еластичната тъкан изглеждаше податлива и неиздръжлива на вид, но Волохов знаеше, че нито ацетиленов резец, нито ултразвуков нож, нито пряко лазерно попадение са в състояние да пробият тази гъвкава, полупрозрачна материя. На границата между шлема и яката имаше твърд пръстен и Волохов старателно провери здравината на шева. Съединението беше безупречно, но той педантично огледа всичко още веднъж, и още веднъж, докато не се убеди в своята абсолютна неуязвимост.

* * *

Неговият кораб не беше десантен бот. Беше малък, но надежден разузнавателен звездолет от системата „Количов“, който можеше да се спуска на планети от земен тип, но не повече. Не бе в състояние да носи всъдеход, та дори и най-портативния. Затова Волохов твърдо реши да не се отдалечава от кораба, а само да постои мъничко на чуждата планета – в края на краищата кой на негово място би се отказал от това? Той не започна да настройва извеждащия асансьор, а просто спусна аварийния трап, по който се добра до повърхността на приютилата го планета.

Повърхността си я биваше. Интересничка! Доколкото интересни могат да бъдат огромните дюни най-чист изумруден пясък. Ох, какъв материк, помисли си Волохов, ох, какъв прахосник: „Реки от злато тук текат и сал на мен принадлежат.“ Това, разбира се, не е истински изумруд, но затова пък медиите съединения в този минерал са предостатъчно. И какъв коефициент на вътрешно пречупване имат! Заслепява очите. И какъв нежен, напълно жив цвят. Трябва само да бъде внимателен с тукашната вода. Толкова много мед! А колко ли

пък са полиметалите! Странно, че при такова богатство не са измислили и най-просто летателно устройство. При такива градове... Какво пък... Ние ще ги научим. Ще им построим и металургичен гигант. Но за всичко това трябва да се поправи фонът на междупланетната връзка.

Волохов се обърна, за да се вмъкне обратно в кораба и изведнъж видя, че откъм дюните, откъм страната на океана, затывайки до глезените в зеления пясък, към него се приближава босоного момиче. Цялата ѝ дреха се състоеше от две парчета бяла тъкан, скрепени на раменете с камъни, за които в древни времена на Земята, без да се замислят, са предлагали половин царство – роклята беше пристегната с изплетено от треви коланче. На Земята щеше да мине за не повече от петнайсетгодишна.

Тя се спря направо пред Волохов и проговори нещо с тъничко сърдито гласче. Волохов се усмихна. Тя отново заговори – този път това бяха отделни думи, всяка звучеше въпросително. По всяка вероятност питаше откъде е дошъл. От какъв град, от каква страна.

– От звездите – каза Волохов и посочи с ръка нагоре. Момичето също погледна нагоре и се намръщи, припомняйки си нещо.

– Зендзи? – попита тя неуверено.

Волохов стоеше нерешително. Може би „зендзи“ означаваше „дух“, „божество“, а може би момичето просто се опита да повтори неговите собствени думи и неволно ги изопачи. Волохов не знаеше как да му обясни да извика някой по-възрастен. Едва ли е само на този пустинен бряг. Но с упорството на дете момичето се опитваше да разбере какъв е този странен човек, облечен от главата до петите в такава горещина. Настойчиво и назидателно, както децата разговарят

с куклите си, то повтаряше две думи. Вероятно това бяха едни и същи думи, но всеки път тя ги произнасяше на различни езици. И така – десет пъти. Момиченце, владеещо десет езика?... Да, нещо тук не е в ред.

Този едностранен разговор започна да омръзва на момичето. То махна с ръка от досада и изведнъж, пристъпвайки към Волохов го прегърна през врата. Волохов се вцепени. Пръстите ѝ бяха влажни и от тяхното докосване синтериклонът на космическия скафандър тъничко, като стъкло, изскриптя. И тук Волохов почувствува как гъстият и горещ въздух нахлу под калпака на шлема. Ръцете му неволно се дръпнаха нагоре, но момичето го изпревари – то се повдигна на пръсти, протегна ръце и смъкна шлема от главата му.

Волохов опипа скафандъра. Тънка, здрава ципа. По-нагоре – съединителният ръбец, който се разтваря само под действието на особен импулс. Но този стик е цял. Затова пък малко по-нагоре той напипа тънък и остър край – синтериклонът беше разрязан. Синтериклонът, с който не могат да се справят нито диамантът, нито лазерът.

– Какво имаш в ръцете? – извика Волохов, забравяйки напълно, че тя не може да го разбере, като смешно сви глава в раменете, за да не пореже брадата си о втвърдилия се по линията на среза край на скафандъра.

– М? – попита тя.

– Ръцете! – отново извика Волохов и ѝ показа своите ръце – с дланите нагоре.

Момичето с любопитство погледна ръцете му и с точно такъв жест му протегна своите ръчички.

В тях нямаше нищо.

– Ръ-це-те! – изведнъж ясно и със същата настоятелна интонация повтори то. – М?

То повдигна едната си ръка.

– Ръка – каза Волохов. – Една ръка.

Момичето кимна, после поднесе ръка към устата си и наслюнчи пръста си. Волохов не успя и да мигне, когато то отново стремително пристъпи към него и прокара два пръста по скафандъра – отгоре надолу. Скафандърът бавно се разтвори и започна да пада на земята. Волохов извади единия крак, другия – скафандърът остана на пясъка.

– М-м – удовлетворено каза момичето. – Ръка. Ръце.

– Крак – осмели се Волохов, – крака. Глава, око, уста, нос.

Момичето повтаряше сериозно всичко. Волохов се огледа.

– Скафандър – каза той, посочвайки на дрипите синтериклон. – Или по-точно това, което беше скафандър.

Момичето се намръщи. После на лицето му се появи онова съсредоточено и упорито изражение, което имат кротките момичета, играещи на възрастни със своите кукли. То протегна ръка и у Волохов отново се появи съмнение – няма ли да й хрумне да смъкне още нещо от него. Но момичето просто докосна косите му и го погледна въпросително.

– Коси – каза Волохов, – ухо – риза..., пръст..., шия..., шнурче..., часовник...

Тя вече не повтаряше след него. Ръката ѝ бързо и, както изглеждаше, безредно отскачаше от едно нещо на друго, но на нищо не се спираше два пъти. Скоро частите на тялото и простото му облекло бяха назовани: да провери запомнило ли е момичето този урок Волохов не се решаваше. Трябваше някак си да ѝ обясни, че трябва да доведе възрастните, но тук той попадна в задънена улица. Може би трябваше просто да я изгони, тогава волю-неволю тя щеше да се върне там,

откъдето е дошла, и, естествено, да разкаже всичко. Но играта с непознатото същество, съвсем очевидно ѝ се харесваше и тя не се канеше да си отива. Волохов реши, че играта трябва да продължи. А после ще му мисли.

– Стоя – каза той и се изпъна в стойка „мирно“.

– Седя – рече и се стовари на пясъка.

– Лежа – той показа.

Момичето го погледна, наклонило мъничко глава встрани, бързо посочи себе си, после него и отново въпросително изхъмка:

– М?

Волохов стана. Не разбира. Не разбира какво я казва. Той изтърси пясъка от коленете си и за всеки случай каза:

– Чистя се. – Почеса се по тила. Тя отново изхъмка. – Не, не, това не е демонстрация. Просто мисля.

– М! – каза тя сърдито. Изглежда се сърдеше всеки път, щом той произнасяше нещо, без да обяснява значението. Нарушаваше правилата на играта.

Той реши да направи последен опит.

– Вървя – каза той и тръгна по склона на дюната. – Тичам.

Тя затича редом с него. Брегът се оказа съвсем близо – само пясъчните хълмове го бяха закривали.

– Океан – каза Волохов и простря ръка. Момичето отново се разсърди.

– Сега пък защо? Струва ми се не съм нарушил правилата. Това наистина е океан. По нашему.

Момичето зафуча като разгневено зверче и замаха с ръце към него. После ясно и демонстративно направи няколко стъпки.

– А – рече Волохов, – аз наруших реда. Ние минавахме глаголите. Вървя. Аз вървя – той направи две стъпки, – ти

вървиш – той я посочи с пръст. – Ние вървим – той направи жест, обединяващ двамата.

Тя се спря.

– Стоя – каза тя, отпусайки ръце и забавно вирна брадичката си. – М?

– Аз стоя, ти стоиш, ние стоим. – Волохов усърдно сочеше с пръст.

– М – каза тя удовлетворително. – Аз седя, ти седиш, ние седим, Скафандърът?

– Скафандърът лежи – каза Волохов. След това, което тя направи със скафандъра, той вече на нищо не се учудващо. – Той лежи.

– Аз, ти, ние, той. – Ти – м?

Волохов разбра.

– Волохов. Аз – Волохов.

– Фират – рече тя просто.

Тя се обърна и тръгна към водата. Седна така, че босите й нозе достигнаха до ивицата влажен, блискан от морето пясък. В трапчинките около петите ѝ започна да се събира вода.

Волохов седна до нея. Нещо се промени. Промени се от мига, в който тя назова своето име. До тогава Волохов мислеше само за това, че трябва да поправя фона на междупланетната връзка и как да се внуши на момичето, че иска да говори не с нея, а с възрастните аборигени, затова нека тя да отиде и да ги повика. И още той се опитваше да не мисли за своя разрязан скафандър. А сега улови в себе си мисълта, че фонът може и да почака, а също и разговорът с възрастните, разговор по строго разработената програма, на невероятен хибрид от всички земни езици плюс математиката, сътворен чрез мъките на безбройните лаборатории на

„теоретиците на първия контакт“, че всичко това не е важно и всичко това ще почака.

А най-важното и най-интересното – това е юмручето на Фират, в което тя нещо успя да събере. Юмручето бавно се разтвори – на мургавата длан лежеше купчинка зеленикав пясък.

– Пясък – малко разочаровано промърмори Волохов. Кой знае защо, той чакаше нещо необикновено и сега се ядосваше на своето очакване.

Фират бързо стисна юмручето си и отново го разтвори. Пясъкът, по всяка вероятност, се беше изсипал, а на дланта бе останало скрито до този момент камъче. Обикновено, сиво, сухо.

– Камък – Волохов разбра, че това просто е продължение на урока.

Фират още веднъж стисна и разтвори юмручето – вместо камъка сега там лежеше раковина.

Волохов се принуди да предположи, че онази раковина е била вътре в камъка и Фират, стискайки юмрук, е изчистила полепналата по нея люспа пясък. Разбира се, да се застави да вярва, че всичко е възможно тук, на този бряг, не бе никак трудно.

Но все пак камъкът беше къде по-малък от раковината. Той си заповяда да не се удивлява и не се удиви, когато вместо раковината на дланта се появи умрял и изсъхнал рак, после късче водорасло със син цвят и накрая мъничка златна рибка, потреперваща страхливо с плавничета. Той така я и нарече – „златна рибка“, но Фират тутакси я превърна в черна, после в бяла. Рибката търпеливо премина през целия слънчев спектър и за награда бе пусната в морето. След това дойде ред на мънички, не по-големи от кутре, човечета; ъгловати и условни,

те напомняха рекламни джуджета и нямаха нищо общо с представата му за Малечко-Палечко.

Фират приглади гънките на роклята си и изсипа човечетата в скута си. Те се засуетиха и Волохов с труд успяваше да коментира действията си. Фират не повтаряше нищо, само от време на време посочваше с пръст една или друга фигурка. Ако тя наистина запомняше всичко, което той й говореше, би трябвало да си е съставила неголям, но твърде странен речник.

А може би нищо не запомняше? Може би тя просто му показваше своите играчки?

А ако запомняше неговия език, защо не направи нито един опит да го запознае със своя?

(Следва)

Край морето, където е краят на земята

Научно-фантастичен разказ

Олга Ларионова

Продължение от бр. 3, 1983 г.

Този минутен размисъл, това мъничко спиране бе достатъчно, за да почувствува безкрайна умора. Волохов изведнъж разбра, че вече страшно дълго седи на този пустинен бряг, излъган от бавния ход на тукашното слънце, което все още лениво пъплеше към зенита, по същото време на земята отдавна би настъпила вечерта.

Той прекара ръка по челото си. Това е лудост – толкова часове да прекара под палецото слънце. И на всичко отгоре – чуждо, с неизвестен спектър на излъчване.

– Жега – каза той, обръщайки се към Фират, – трябва да отидем на сянка. Сянка – повтори той, сочейки синкавия силует, прострян на пясъка.

Фират погледна внимателно, после очерта с пръст контура на собствената си сянка и удовлетворено кимна:

– Сянка. Добре. Ето такава сянка – добре? – Тя разтвори ръце, сякаш разпери криле и бързо-бързо замаха с тях.

– Добре – каза Волохов, не съм съмнено.

Фират бързо сложи два пръста в устата си и пронизително рязко изсвири. Волохов неволно се усмихна – толкова по момчешки, толкова по земному беше това.

Нещо зелено се издигна иззад по-далечната дюна и стремително се понесе към тях. Отначало на Волохов му се струваше, че това е малък летателен апарат, след това, че е птица. Когато пък се приближи, Волохов видя нещо,

напомнящо риба скат – тясното змийско тяло, малкият изящен клон и еднометровите платнища на полупрозрачните плавници превръщаха съществото в плоско четириъгълно килимче с трептящи ресни.

То неуверено застана на около два метра от тях, но Фират се тупна по коляното, както се прави, когато се вика куче.

Съществото жално изписка.

– Той се бои – каза Фират, обръщайки се към Волохов, и се засмя. – Той се бои ти.

Тя започна да говори нещо на непознатия си език, говореше ласкаво и наставнически, както през цялата тази сутрин говореше с Волохов.

Съществото още по-често замаха с краищата на плавниците си – Волохов не се реши да назове това криле и като се приближи боязливо, увисна над главите на седящите, хвърляйки върху тях прохладна зелена сянка.

Веднага започна да се диша по-леко.

– Това е добре – каза Волохов, – но трябва да вървя в кораба. Да поправам.

– Да поправам? – попита Фират, като намръщи недоволно челцето си. – Говори разбрано.

Волохов безпомощно се огледа встрани. Някаква пръчица – навярно изхвърлена от морето – се валяше на пясъка. Волохов я вдигна.

– Моят кораб – повтори той, заравни пясъка и нарисова върху него напълно правдоподобните контури на звездолета, – той се чупи.

После издигна пръчката до нивото на очите си и демонстративно я чупи на две. Фират изплашено погледна счупената пръчица в ръцете на Волохов, след това бързо се

обърна натам, където над пясъчните дюни се издигаше титанираният корпус на кораба.

– О – каза тя, – той се счупил, той...

Тя измъкна от ръцете на Волохов остатъците от клончето и започна бързо да дорисува около контура на кораба пунктирни разпръсващи се линии. Нарисуваният кораб сякаш се беше отърсил като патица и на всички страни се бяха разлетели стотици малки пясъчни пръски.

– Радиация? – досети се Волохов. – Не. Не се бой. Радиация няма. Не е този принципът на действие. А може би ти се страхуваш не от радиацията, а от нещо друго?

Фират внимателно го слушаше, вдигнала гъстите си недетски вежди, а после уверено и спокойно потвърди:

– Страхувам се.

Тя се изправи на крака и гърлено, протяжно извика, както викат хора, които искат викът им да се разнесе колкото се може по-далече и по-нашироко, защото оногова, когото викат, може да се намира и някъде наблизко, и някъде далече.

После Фират хвана Волохов за ръка и те тръгнаха към звездолета.

– Баща ми – каза Фират и в същия момент Волохов видя хората, излизаци насреща му иззад блестящото туловище на кораба. Този, който вървеше отпред, ускори стъпките си и се приближи до Волохов. Те се срещнаха до самите стъпала на трапа.

Този мургав и черновежд човек напомняше добре избръснат асириец и приличаше на Фират толкова, колкото и всички останали негови спътници, също такива мургави и подобни един на друг, каквито са пингвините за хората и навярно хората за пингвините.

Човекът кимна на Фират и тя ниско склони глава. После докосна рамото на Волохов. По всяка вероятност излишни приказки като например приветствия тук не бяха приети, затова Волохов наклони глава, подражавайки на Фират и остави стопаните първи да задават въпроси.

Но новодошлите не зададоха въпроси. Те се приближаваха един по един, докосваха рамото на Волохов и само дружески, необикновено широко се усмихваха. Волохов потърси с очи този, който дойде пръв и когото Фират нарече татко, и изведнъж видя, че човекът вече се изкачва по спуснатата от кораба стълба. Волохов пристъпи напред с намерение да го последва, но почувствува, че силните пръсти на Фират здраво стиснаха китката му. Той рязко се обърна.

– Не трябва – каза момичето. – Ти не трябва. Те не разбират ти.

– Хубава работа – вдигна рамене Волохов. – А какво ще разберат изобщо?

– Те разберат твой кораб. Език кораба разберат всички.

– Но ти нали ме разбираш!

– Те нямат време да разбират ти.

– Да те разберат – поправи я Волохов.

– Да те разберат – послушно повтори тя. – Аз имах време да разбера и...

Тя безпомощно се огледа, сякаш това, което се опитваше да каже, беше някъде тук, наблизно и само трябваше да се намери. Но не го намери и с досада се намръщи.

Волохов не разбра какво искаше да му каже.

– Добре – рече той, – да се върнем към кораба. Ти мислиш, че те ще разберат какво е станало там и ще го поправят?

Фират с досада се намръщи, сякаш искаше да каже: защо трябва да се повтаря едно и също?

Така мина около половин час.

Изведнъж долните стъпала на стълбата се заклатиха. Волохов погледна нагоре и видя, че неговите доброволни помощници бързо се спускат от кораба. Той бързо тръгна към Фират – все пак трябва да ги спре, да ги помоли да почакаат, а той ще отскочи за таблиците, за книгите, те ще установят контакт, ще разменят... онова, което се полага да се разменя според теорията за контактите с хуманюиди. Фират ще помогне.

Но те го изпревариха. Старшият – сигурно бащата, макар че Волохов така и не се научи да го отличава от останалите, каза на Фират няколко отривисти, повелителни фрази. Момичето го изслуша с отпуснати ръце, навело ниско глава. След това те един по един се приближиха до Волохов и с дружески, малко плакатни усмивки отново го потупаха по рамото. И един след друг изчезнаха зад изумрудената пясъчна дюна.

– Край – рече Фират, – ти можеш да отлетиш. Корабът не е бил счупен. Той просто... не слушал. Но това свърши. Отлитай.

В гласа и нямаше нито тъга, нито горест, тя се обърна и бавно тръгна към морето.

Волохов знаеше, чувствуваше, че не са го излъгали, че корабът е изправен той може веднага, още същата минута, да полети към Земята, а не можеше да направи това. Бялата фигурка бавно се отдалечаваше към морето и нещо не беше в ред, нещо не бе направил както трябва и сам, без да знае защо, извика: „Фират, почакай!“ – и се затича към нея.

Догони я до самата вода. Тя не се обърна на неговия вик.

– Почакай, Фират – каза той, като си поемаше дъх. – Така не бива наистина. Та нали аз сега ще отлеля и ние може би никога вече няма да се видим...

Тя го гледаше спокойно. Е, какво пък, те наистина никога повече няма да се срещнат, но това не я безпокоеше. Какво я засяга?

– Почакай, Фират. Та ти даже не попита откъде съм аз. Може би твоят баща или пък тези, които бяха с него, все някога ще поискат да дойдат при нас, на Земята... на тази планета, където съм роден? Та нали вие можете това?

Фират бавно завъртя глава.

– Те всички са много заети. Там. – Тя махна с ръка по посока на материка, където се простираше жълтият град. – И там. – Тя вдигна ръка нагоре, сочейки право към небето.

За първи път в нейния равен глас той почувствува едва доловим оттенък на горчивина – те всички са много заети.

– А, може би – ти, когато пораснеш?

Тя отново поклати глава.

– Твоята планета не ни трябва. Та вие даже не умеете... – тя не знаеше нужната дума. Защрака с пръсти, както правят хората, които искат да си припомнят нещо, и изведнъж изпод пръстите и заизхвърчаха огромни, колкото голяма лилия, мъхнати снежинки. Те се стапяха, още не достигнали пясъка, а пръстите на Фират започнаха да придобиват бронзов оттенък – и изведнъж засвяткаха с нетърпимия блясък на истинско, чистопробно злато. Тя плесна с длани – и над пясъците се понесе оглушителният стозвучен удар на огромен гонг.

И веднага ръцете на момичето станаха предишните.

– Вие не можете така – тихичко, сякаш се извиняваше, промълви Фират. – Вие не можете...

– Да правим чудеса – подсказа Волохов. – Това ние наистина не умеем. И все пак, ако вие само можете – долетете при нас, на Земята. Чудеса у нас няма. Но ние имаме слънце, не такова като вашето – бледничко, като малка сребърна

монетка. Не, нашето слънце е златно, като твоите длани преди пет минути, като цветче на глухарче, а цветчето на глухарчето е такова. – И той рисуваше на влажния и уплътнен пясък какво е това цветче и в тесните бразди на рисунката веднага се събираше вода. – То е жълто, рижо, нетърпимо.

Те вървяха тихо по тясната ивица, блискан от водата пясък, и Волохов все говореше и се навеждаше, и рисуваше нещо, и те в същия момент прекрочваха през тази рисунка и вървяха по-нататък, и той отново говореше за Земята, за нейните морета, които могат да бъдат всякакви – от пурпурни до млечнобели, за теменужените върхове на планините, за зелените лунни нощи над застиналите води на заспалите реки, за тънката нежнорозова прозрачност на предутринното небе, за изсечената бронзова пътечка, по която може да се дотича до самото слънце, ако то не успее да се скрие отвъд морето; той рисуваше по пясъка мънички, не по-големи от мишка кенгура, и огромни, големи, колкото патица калинки. В стройната редица на зодиакалните знаци се вклиняваха магьосническите пентаграми и морските звезди, и къдравите пънчета на актиниите, а съвсем-съвсем до водата, прикрил муцунка с опашка, се сви на кълбо абстрактен котарак – така, във всеки случай, завърши опитът на Волохов да изобрази цялата наша Галактика. Микроскопичната точка, обозначаваща Земята, се приюти някъде в края, върху гърба на условния котак.

– Волохов – каза изведнъж момичето, спирайки се. Тя за пръв път се обръщаше непосредствено към него. – Не трябва. Тръгвай.

Да, разбира се, та така може да се говори и да се говори, и да се говори, но той нищо няма да измени. Никога повече няма да срещне Фират по пътя си. Земята не им е нужна, каза тя.

Но това, че той така дълго ѝ разказва за Земята, върна неговата предишна увереност и сега, когато му оставаше само да се обърне и да тръгне към кораба, изведнъж престанаха да важат всичките тези нейни чудеса, разрязаният скафандър, златните длани и всичко останало. Тя беше просто босоногото момиче Фират, което той ще остави тук, край морето, на края на непознатата земя, за да не го види повече никога. Волохов се наклони над нея и тя постъпи точно така, както би направило на нейно място всяко друго момиче от Земята – затвори очи.

Устните ѝ бяха изпръхнали и съвсем сухи. Такива изпръхнали и толкова сухи, че после му се поиска да ги докосне с пръст, да провери дали наистина са могли да бъдат такива. Но само прокара ръка по нейните разбъркани коси, отдели тънък дълъг кичур и го обви около мургавата шия. Тя така и не отвори очи.

Волохов отстъпи една крачка, обърна се и тръгна към кораба. Зад гърба му, без да помръдне, отпуснала ръце, все така, без да отвори очи, Фират стоеше. Слънцето стана синьосиво и без да достигне хоризонта, започна бавно да се разтваря в пепелявата мъгла, издигаща се насреща му от повърхността на изстиващия вечерен океан. Пясъкът под нозете им съвсем потъмня. Фират направи още няколко крачки и се спря. Не, не може да бъде така, не трябва да стане така, просто невероятно е да го не намери...

Тя се отпусна на колене и започна да шари с ръце по влажния пясък. Вълните безшумно се прокрадваха и я докосваха по пръстите. Чу стъпките едва когато те се приближиха съвсем. Тогава тя вдигна глава и видя баща си.

– Защо не се върна в града? – попита той.

Тя само поклати глава. Острите песъчинки болезнено се бяха врязали в коленете ѝ.

– Онзи – бащата посочи към дюните, където през деня се възвишаваше матовият конус на кораба, – онзи отлетя ли?

Фират само наклони глава.

– Тогава какво има?

Фират, бавно стана.

– Защо го пусна, татко? – попита тя. – Как можа просто така да го оставиш? Как ти, мъдрият и опитният, знаещият всичко, не разбра, че това беше такъв човек, каквито сме ти и аз? За мене беше лесно да сбъркам, аз още знам толкова малко. Сметнах го за разумен звяр, точно такъв, каквито са всичките ми говорещи зверове, пък и той сам каза, че не умее... Той нарече това – да се правят чудеса. Той сам ми каза, че не умее да прави чудеса...

Фират заплака.

– А след това ми разказа за своята планета, от която е долетял, но аз не помня, съвсем не помня за какво говореше. Аз всичко разбирах тогава, но сега не помня нито една дума. Когато за пръв път го видях, аз се обърнах към него на езиците на десет звезди, но той не знаеше нито един от тях. Неговият кораб беше престанал да му се подчинява и аз помислих, че той просто не умее да го накара да бъде послушен. Мислех, че нищо не може, а той просто нищо не искаше...

– А какво може той? – попита внимателно бащата.

Фират още по-ниско отпусна глава.

– Когато дойде време да отлети, той се наклони към мене, сложи ръце на раменете ми и тогава слънцето, нашето малко бяло слънце, изведнъж стана огромно и съвсем златно, сякаш бе събрало в себе си всичкото злато на звездите. То бе толкова горещо и нетърпимо, че зеленият пясък на пустинята стана също златен като цветовете на когоройната, покриваща нашия град, а много далече, на самия хоризонт, се издигнаха невиджано високи планини, леки като облаци, с алени, сияещи

върхове. Златото на ненашето слънце заля пустинята, но предишната зеленина на нейните пясъци не изчезна, а се събра в една огромна, неуловимо течаща река, която безшумно се вливаше в океана. Едно зелено светило, каквото нямаше на небето, се отразяваше в тази река. И нямаше в света, в целия този огромен свят, нищо, което да е останало предишното, татко!

– А какво стана после? – попита той.

– После това слънце угасна и настъпи нощ...

Вече беше съвсем тъмно и невидимите вълни се прокрадваха до нозете на Фират. Беше започнал приливът.

– Да се прибираме в къщи – неочаквано меко промълви бащата. – Да отлитаме.

– Не! – каза Фират. – Тук някъде, на пясъка, той ми нарисова как да намеря неговата звезда. На пясъка, до самата вода.

Тя протегна ръка и върху нейната мъничка длан пламна неярка зеленикава светулка. Тя я подухна, за да светне по-ярко, и издигнала над главата си своето малко чудо, тръгна нататък по влажната пътечка на гладкия, излизан от прилива пясък.

Тайната

Научно-фантастичен разказ

Артър Кларк

Хенри Купър живееше на Луната вече почти, две седмици, когато почувствува, че тук нещо не е в ред. Отначало това беше само неясно подозрение, породено от известни признаци, които опитният и целенасочен репортер обикновено не забелязва или поне не ги приема сериозно. В края на краищата той не бе пристигнал тук по собствена инициатива, а по молба на Космическото управление на ООН, което винаги се нуждаеше от популярност, а още повече сега, когато предстоеше обсъждане на бюджета и когато пренаселеният свят все по-настойчиво искаше нови и нови шосета, училища и морски ферми и отправяше критики, че за изследванията в Космоса се хвърлят излишни милиарди.

Той вече правеше втората си обиколка и всеки ден изпращаше своята седемстранична информация. Макар че сега не всичко му се струваше така ново, както в началото, все още го очакваше един свят, обширен като Африка със своите чудеса и тайни, свят, който беше изцяло и добре картографиран, но все още не бе напълно изследван. И този просто непознат свят, който още много столетия ще привлича изследователите и учените, започваше веднага зад надуваемите куполи, лабораториите и космодрумите?

Когато Купър пристигна на Луната, на Архимедовия космодрум дойде да го посрещне генерал-губернаторът, който напълно искрено показваше, че се радва да го види и лично се интересува от работата му. Всичко за неговите обиколки беше подготвено: транспорт, настаняване и официален

придружител. Можеше да отиде, където пожелае, да задава каквито си иска въпроси. Космическото управление на ООН му имаше доверие, защото неговите репортажи бяха винаги точни, правдиви, безпристрастни. И независимо от всичко това командировката му не протичаше успешно – не знаеше защо, но беше решен да се добере до истината.

Вдигна слушалката на телефона и каза: „Централа, свържете ме с полицейското отделение. Искам да говоря с генералния инспектор.“

* * *

Като висш полицейски чиновник Чандра Кумарасвами навярно имаше някаква униформа, но Купър винаги го беше виждал само в цивилни дрехи. Според уговорката, срещнаха се рано сутринта до входа на малкия парк, който беше най-голямата гордост на град Плато и едновременно с това място за развлечение на неговите жители. В това час на изкуствено създаденото двадесет и четиричасово денонощие паркчето беше почти напълно безлюдно, така че тук можеха спокойно да поговорят.

През време на разходката по тесните, посипани с чакъл, пътечки си спомниха добрите стари времена, общите приятели, с които бяха следвали в университета и бяха бистрили новините от междупланетната политика. Когато стигнаха до центъра на парка, точно под най-високата точка на грамадния, боядисан в синьо купол, Купър стигна до същността на въпроса.

– Зная, че познаваш детайлно всичко, което става тук, Чандра, – каза той. – Разбира се, знаеш и това, че пристигнах при вас, за да напиша серия статии по поръчка на Космическото управление, които по-късно се надявам да издам в отделна книга. Затова бих искал да разбера защо

хората тук скриват определени неща от мене. Можеш ли да ми обясниш това?

С Чандра не трябваше да се бърза. Винаги обмисляше, преди да отговори, а онези няколко думи, които след това проговаряше, без да вади от устата си своята ръчно изработена баварска лула, човек наистина трябваше да измъква с клещи.

– Кои хора? – запита той накрая.

– Ти наистина ли не знаеш нищо за това?

Генералният инспектор отрицателно поклати глава.

– Съвсем нищо – отговори той, а Купър знаеше че казва истината. Чандра можеше да не отговори, но никога не би лъгал.

– Ако трябва да си призная, малко се страхувам, че ще ми отговориш точно така. Не разполагам с никакви конкретни аргументи. Мога да ти заявя само това, че персоналът на Медицинския научноизследователски център с всички сили се стреми да ме държи далеч от себе си. И че имам лоши предчувствия от всичко това.

– Хм – измърмори Чандра, извади лулата от устата си и замислено се загледа.

– И това е всичко, което можеш да ми кажеш по въпроса?

– Е..., и ти не прибави нещо особено към това факт. Не забравяй, че съм само един полицейски чиновник и нямам твоята буйна журналистическа фантазия.

– Почакай, бих го формулирал така: с колкото по-високопоставени хора от центъра разговарям, толкова атмосферата е по-хладна. Когато бях тук миналия път, всички работещи в центъра се отнасяха към мен приятелски и ми предоставиха достатъчно материал за цяла поредица статии. А сега изобщо е проблем да се добера до директора. Или има

много работа, или е някъде на другия край на Луната. Що за човек е той изобщо?

– Доктор Хейстингс? Малко е особняк, но може да бъде и неприятно хаплив. Ужасно е способен, не се сътрудничи добре с него.

– Какво би могъл да крие от мене?

– Доколкото те познавам, вече сигурно имаш по въпроса редица интересни обяснения.

– Дойде ми на ум, че в това биха могли да бъдат замесени наркотици, мошеничество или политика, но в днешно време това звучи като анахронизъм, като неща от миналото. Така че това, което остава, направо ме плаши.

Чандра въпросително повдигна вежди.

– Може да е някаква страшна епидемия, например междупланетарна чума – проговори Купър без колебание.

– Но подобно нещо е невъзможно.

– Обаче факт е, че самият аз съм написал няколко статии, в които доказвам, че формите на живот на другите планети по химически състав толкова се различават от нашите, че просто не ни „ловят“, че на всичките тези микроби и вируси, които познаваме, са им трябвали милиони и милиони години, преди да се адаптират към човешкото тяло, но признавам, че никога не съм бил уверен в това. Ами ако например от Марс някога се е завърнал кораб с нещо наистина ужасно, толкова чудовищно, че докторите изобщо не биха желала да се срещат с него?

След като помълчаха малко по-дълго, Чандра каза:

– Добре, ще видя тази работа. И аз имам свои съображения. Може би не знаеш, че миналия месец в Медицинския научноизследователски институт имаме три

случая на нервни разстройства, а това само по себе си е доста необикновено.

Погледна часовника си, после към изкуствения небосвод, който се извисяваше над главите им измамно високо, а всъщност разстоянието до него беше само някакви пет-шест метра.

– Трябва да тръгваме – каза той. – След пет минути ще завали. Обикновеният сутрешен дъждец.

Чандра се обади след четиринадесет дни, точно в полунощ – истинската лунарна полунощ. По местното време за жителите на град Плато беше неделен предиобяд.

– Хенри? Тук е Чандра. Можеш ли да дойдеш след около половин час при Пети изход? Да? Чудесно... Ще те чакам там.

„Нима е открил нещо“ – помисли Купър. Това, че Чандра определи за място на срещата Пети изход, означаваше, че ще пътуват извън града, че Чандра нещо е напипал.

Куполите на града изведнъж се изгубиха зад рязко спускащия се хоризонт – транспортъорът отби от главното трасе и продължи пътя си по лошо обозначената местност. След десет минути Купър вече видя пред себе си искрящ купол, кацнал на издигната скална площадка. Недалеч от изхода беше паркирана кола, обозначена с червен кръст. Значи не бяха единствените гости.

Служителят, който обслужваше въздушната камера, ги поведе по дългите коридори и проходи, които лъчеобразно се събираха в средата на зданието. Понякога минаваха край отворените врати на някакви лаборатории, в които се виждаха научни прибори и изчислителни машини – нормално оборудване, което изглеждаше напълно изоставено. Нали беше неделна сутрин. Когато служителят ги доведе до голямо

кръгло помещение и безшумно затвори вратата зад тях, Купър си помисли, че явно са пристигнали където трябва.

Тук всички изглеждаше като в малка зоологическа градина. Навсякъде около тях се виждаха клетки, резервоари и съдове, съдържащи богат избор от земната флора и фауна. В средата на залата беше застанал дребен сивокос човек, който имаше твърде нещастен и потиснат вид.

– Позволете ми да Ви представя господин Купър, доктор Хейстингс – каза Чандра Кумарасвами. След това се обърна към Купър и добави – Успях да убедя доктора, че съществува единствен начин да те накара да мълчиш и той е – да ти разкаже всичко добре и подробно.

– Честно казано – обади се д-р Хейстингс, – правя това за първи и последен път. – Гласът му трепереше, той с усилие го контролираше.

Докторът дори не се ръкува със своите гости, явно не желаше да губи време с такива формалности. Пристъпи към една от клетките, измъкна от нея малко пухкаво зверче и го показа на Купър.

– Знаете ли какво е това? – попита рязко той.

– Разбира се. Невестулка, най-елементарно опитно животинче.

– Да – каза Хейстингс. – Напълно обикновена златна невестулка. С тази разлика, че е на пет години, както и останалите невестулки в тази клетка.

– А какво толкова особено има е това?

– Изобщо нищо... Освен тази дреболия, че невестулките живеят само две години. А ние тук имаме няколко екземпляра, които скоро ще навършат десет.

Известно време всички мълчаха, но в помещението не беше тихо. Отвсякъде се чуваше шумолене, стържене, въртене, скимтене, сумтене.

– Следователно това означава, че сте намерили рецепта за продължаване на живота – прошепна накрая Купър.

– Не – отвърна Хейстингс, – не сме открили. Луната ни я дава сама..., както всъщност можехме да очакваме, ако от самото начало гледахме по-далеч от носа си.

Изглеждаше, че се е успокоил и като че ли отново беше само учен, завладян от откритието като такова, без да мисли за последствията от него.

– На Земята – продължаваше д-р Хейстингс – през целия си живот се борим с гравитацията. Тя похабява нашите мускули, деформира стомасите ни. Помъчете се да си представите само колко тона кръв и на какво разстояние трябва да я изтласка сърцето ни за седемдесет години живот! А цялата тази работа, това натоварване тук, на Луната, където един деветдесеткилограмов човек тежи само някакви си петнадесет килограма, се намалява шест пъти.

– Ясно – каза Купър бавно. – Невестулката може да живее тук десет години, а човек?

– Всяка опростена пропорция е неприложима в случая – отвърна д-р Хейстингс. – Много зависи от големината и вида. Само преди един месец не бяхме сигурни в своето откритие, но днес с увереност можем да заявим, че на Луната човек може да живее най-малко двеста години.

– И се мъчите да скриете този факт?

– Не ставайте глупав, нима не Ви е ясно защо?

– Само спокойно, докторе – намеси се Чандра миролюбиво, – само спокойно.

Очевидно беше, че д-р Хейстингс отново трябва да полага усилия, за да се овладее. Започна да говори отмерено с такова ледено спокойствие, че Купър дори почувствува студени тръпки.

– А какво ще направят онези там? – каза докторът и посочи към тавана, в посоката, където се намираше Земята, за чието съществуване никой от присъстващите нито за момент не бе забравил. – Те още сега са шест милиарда, живеят на пренаселени континенти, а вече и на дъното на океаните. А тук – той посочи с пръст надолу – ние сме едва сто хиляди и разполагаме с почти цялата планета. Само че тук можем да съществуваме единствено благодарение на чудесата на науката и техниката, а човек, чийто коефициент на интелигентност е само 150, той дори няма да може да си намери работа.

А сега изведнъж откриваме, че в тази условия може да се доживее до двеста години. В състояние ли сте да си представите как ще реагират на подобна информация хората от Земята? Какво може да се получи от това? – Доктор Хейстингс замълча за миг. – Това всъщност е вашият проблем като журналист. Домогвахте се до него, сега го имате. Само че бих се радвал да зная, наистина бих бил щастлив да разбере по какъв начин възнамерявате да им поднесете тази новина?

Млъкна и напразно зачака отговор. В началото Купър имаше такъв вид, сякаш иска да каже нещо, но после очевидно размисли, тъй като нищо свястно не му хрумна.

Някъде в ъгъла, далеч от тях, започна да скимти дребничко малко маймунче.

Икар и Дедал
(Из цикъла „Легенди за звездните капитани“)
Научно-фантастичен разказ

Хенрих Алтов

*Запомни! По средата на пътя,
само, Икаре, лети – че от влага
крилата*

*ще тегнат
ниско преминеш ли ти,
а високо ги слънцето жари.*

Овидий, „Метаморфози“¹

Това беше отдавна. Времето изтри в паметта на поколенията истинските имена на онези, които летяха към Слънцето. По имената на корабите хората започнаха да ги наричат Икар и Дедал. Казват още, че корабите са се наричали другояче, а имената на Икар и Дедал са взети от древния мит. Това едва ли е вярно. Тъй като не Дедал, а онзи, когото днес наричат Икар, пръв казал на хората: „Да прелетим през Слънцето!“

Това беше отдавна. Хората все още плахо напускаха Земята. Но те вече познаваха опияняващата красота на Звездния свят и буйния, неудържим откривателски дух ги водеше към звездите. И ако загиваше един кораб, в Звездния свят излитаха два други. Те се връщаха след много години, обгорени от пламъка на далечни слънца, пронизани от студа на безкрайното пространство. И отново отлитаха в Звездния свят.

Онзи, когото сега наричат Икар, бе роден на кораб. Той живя дълго, но рядко виждаше Земята. Той летя към Порцион

и Лакайл, той пръв достигна звездата на Ван Маанен. В планетната система .на звездата на Лайтен той се сражава с орохо – най-страшните от известните дотогава същества.

Природата даде много на Икар и той изразходваше нейните дарове щедро, като Слънцето. Беше безразсъдно смел, но щастието никога не му изменяше. Остаряваше, но не ставаше стар. И не познаваше умора, страх, отчаяние.

Почти през целия живот с него летеше приятелката му. Казват, че загинали при кацането на планета в системата на Еридан. А той продължаваше да открива нови светове и ги наричаше с нейното име.

Да, между тези, които летяха към Звездите, нямаше човек, равен по смелост на Икар. И все пак хората се учудиха, когато той каза: „Да прелетим през Слънцето!“ Дори приятелите му – а той имаше много приятели – мълчаха. Нима може да се прелети през нажеженото Слънце? Нима огненото светило няма да изпепели безумеца? Но Икар казваше: „Вижте луминесцентните тръби. Температурата на газа вътре в тях е стотици хиляди градуса. Но аз хващам луминесцентната тръба и не ме е страх, че ще се изгоря. Защото веществото вътре в тръбата се намира във вид на плазма, в крайно разрежено състояние.“ Възразяваха му: „Нима не ти е известно, че във вътрешността на Слънцето има не плазма, а вещество, дванадесет пъти по-плътно от оловото!“

Мнозина говореха така. Но Икар се смееше: „Това няма да ни попречи да полетим към Слънцето. Ние ще изработим обвивката на кораба от нейтрит. Дори в центъра на Слънцето плътността ще бъде нищожно малка в сравнение с плътността на нейтрита. И също като стъклото на луминесцентната тръба нейтритът ще остане студен.“

Хората не повярваха на Икар веднага. И тогава му помогна онзи, когото сега наричат Дедал. Той никога не беше летял в Звездния свят и само науката му откриваше тайните на материята. Студен, спокоен, благоразумен, той не приличаше на Икар. Но ако пламенните речи на Икар не убедиха хората, то сухите и точни формули на Дедал казаха на всички: „Може да се лети.“

В онези времена хората вече знаеха много за петото състояние на веществото. Най-напред то бе открито в звездите, наречени бели джуджета. При малки размери тези звезди имат огромна плътност, тъй като почти изцяло, освен газовата обвивка, се състоят от плътно долепени един до друг неутрони. След първите полети до спътника на Сириус, най-близкото до Земята бяло джудже, хората се научиха да получават нейтрит – вещество, състоящо се само от неутрони. Плътността на нейтрита е сто и двадесет хиляди пъти по-голяма от плътността на стоманата и милион пъти – от плътността на водата.

Корабите, с които Икар и Дедал щяха да полетят към Слънцето, се строяха на извънземна станция. Тук хората леко вдигаха листовете нейтрит и работата вървеше бързо, макар че нейтритът, както беше казано, беше петото – свръхплътно – състояние на веществото.

Що се отнася до самите кораби, казват, че били най-добрите измежду всички, отправили се някога в Звездния свят. Могъщите им двигатели не се страхуваха от огнените вихри на Слънцето, а огромната скорост позволяваше да се прелети стремително през нажеженото светило. И казват още, че именно тогава Дедал е измислил гравилокацията. Във вътрешността на Слънцето, в хаоса на електронен газ,

радиото е безсилно. Но масата си остава маса. Локаторът улавя вълните на притеглянето и корабите могат да виждат.

И ето настъпи денят на отлитането. От Земята пристигна последното напътствие: „Не сближавайте корабите, защото силата на тежестта ще ги повлече един към друг. Но и не се отдалечавайте един от друг, защото огненият вихър ще подхване невнимателния и ще го отнесе в центъра на Слънцето.”

Като чу тези думи, Икар се разсмя. Дедал ги изслуша спокойно. И двамата отговориха: „Ще бъде изпълнено!” Нетърпеливо постави ръка върху лоста за управление Икар. Внимателно огледа приборите Дедал. А от Земята предадоха: „Щастлив път и велики открития!” С тези думи още в онези времена Земята се прощаваше със своите кораби, отлитащи в Звездния свят.

Така започна полетът.

Двигателите яростно изригваха бял пламък, потреперваха корабите, набирайки скорост. И от Земята изглеждаше, като че две комети са се устремили към Слънцето.

За пръв път Икар летеше без спътници, защото не му разрешиха да вземе никого в своя кораб. Но Икар се смееше на опасността и като гледаше сребристия екран на локатора, пееше песента на старите капитани от Звездния свят.

А Дедал не забелязваше самотата. Той за пръв път напускаше Земята, но красотата на Звездния свят не го вълнуваше. И мислите на Дедал, сухи и точни като формули, бяха заети с тайните на материята.

Понякога изчисленията на Дедал казваха: „Отпред има опасност. Внимание!” Но Икар – той летеше пръв – знаеше това и без изчисления. Тъй като сред тези, които водеха кораби в Звездния свят, нямаше капитан, по-опитен от Икар.

Така летяха те към пламтящото Слънце и хората от Земята с трепет следяха полета им.

С всеки час корабите увеличаваха своя бяг, защото могъщото притегляне на Слънцето вече бе простряло невидимите си обятия, за да посрещне корабите.

Изтичаше петото денонощие от полета по земно време, когато корабите се скриха в ослепителните лъчи на Слънцето. Последните, вече изкривени радиовълни донесоха на Земята откъслек от песента на старите капитани и сухия отчет на Дедал: „Навлязохме в хромосферата. Координатите...”

Слънцето посрещна корабите с огнените факли на протуберансите си. Като че ли негодувайки от дързостта на хората, разяреното светило издигна гигантски езици от пламък, в сравнение с които корабите бяха като песъчинки срещу планини. Пламъкът се мяташе в безмълвен гняв и жадно ближеше нейтрита. Но пламъкът имаше нищожна плътност и нейтритената броня оставаше студена.

По-страшна от огнените езици на пламъка беше тежестта. Невидима, всепроникваща, огромна, тя притисна Икар и Дедал. Все едно, че олово се разливаше по тялото и всяко вдишване изискваше отчаяни усилия и всяко издишване изглеждаше да е последно. Но силната ръка на Икар здраво стискаше лоста за управление. А безстрастните очи на Дедал напрегнато гледаха светлите дискове на приборите.

Тежестта се увеличаваше.

Слънцето искаше да смачка неканените гости. Трескаво, с последни сили биеха сърцата на Икар и Дедал, задавяйки се от тежката като олово кръв. Мъглява пелена покриваше очите.

Тогава Икар се усмихна (да се смее вече не можеше) и изключи двигателя, предоставяйки на кораба свободно да

пада към центъра на Слънцето. И тежестта изчезна моментално.

Върху екрана на локатора – вече не сребрист, а кървавочервен – Дедал видя маневрата на Икар. И като губеше съзнание, успя да я повтори. Но веднага щом тежестта изчезна, съзнанието на Дедал се върна и той погледна приборите с предишното спокойствие.

С всяка секунда скоростта на падане се увеличаваше. През огнения вихър корабите се носеха към центъра на Слънцето. Огън, огън, безкраен огън летеше насреща. Носеха се огнени облаци, бушуваше огнен вятър и навсякъде – отгоре и отдолу – имаше огън.

Три пъти изгасна сребристият екран пред Икар. Това беше сигналът на Дедал: „Време е да се връщаме.“ Но Икар се разсмя и отговори: „Рано е!“

Отново летяха корабите през огъня. И в безстрастните очи на Дедал се отразяваха светлите дискове на приборите. Нямаше тежест, но приборите показваха нова опасност. В противоречие с изчисленията и предположенията, бързо се качваше налягането. Огненият вихър ставаше все по-плътен и по-плътен. Корабите се тресяха от тежките вълни на огъня. Все по-яростно и по-яростно налитаха вълните. И вече не вълни, а огнени талази се стоварваха върху тънката броня нейтрит.

Пак изгасна сребристият екран, предупреждавайки: „Време е да се връщаме!“ Но Икар отговори: „Рано е!“

И той се оказа прав. Плътната стена на огъня сама умъртви скоростта. Настъпи момент – и корабите почти замряха между бушувачите огнени вихри. Налягането прегради пътя напред, тежестта не позволяваше да се върнат назад.

Дедал гледаше светлите дискове на приборите непрекъснато, тъй като те разказваха за съкровения тайни на материята. И Икар пееше песента на старите капитани и си спомняше за тези, които вървяха с него по пътищата на Звездния свят.

Но Слънцето не се призна за победено и готвеше последния, най-страшния удар. Огромен вихър се зароди някъде в недрата му. Приличаше на смерч, но милиони пъти увеличен, и яростта му не знаеше граници. Той подхвана корабите като трески, завъртя ги, а после запокити надалеч кораба на Дедал.

И Дедал виждаше на сребристия екран, как огнения смерч отнася Икар към вътрешността на Слънцето. Двигателите на кораба мълчаха и Икар не отговаряше на призивите.

Разбра Дедал: това е гибелта и нищо няма да спаси Икар. Сухите и точни формули оцениха великата сила на огнения смерч и казаха на Дедал: „Ти си безсилен. Върви си!“

И тогава в очите на Дедал за пръв път избухна пламък. Това беше само за миг, но той преобрази Дедал като взрив. Защото в този миг той почувствува, че над формулите стои Животът, а над Живота – гордото звание „Човек“.

И като дръпна лоста за управление, той хвърли своя кораб в пламтящия смерч.

Избухна пламъкът на двигателите и техният огън, подчинявайки се на човека, се сблъска с необуздания огън на Слънцето. Тесните пръстени на смерча се обвиха около кораба, но Дедал летеше напред, догонваше кораба на Икар.

А смерчът бушуваше и все по-силно свиваше своите пръстени. Нейтритовата броня трепереше от напрежението и стрелките на приборите отдавна отминаха червената линия. Но Дедал не забелязваше опасността. Очите му, горящи като

огън, по-страшен от огъня на Слънцето, не се откъсваха от локатора. И на сребристия екран се виждаше как се приближава корабът на Икар.

Все още бушуваше огненият смерч, но притеглянето вече подхвана корабите и ги понесе меко един към друг. Ударът едва се усети. Дедал видя на екрана: корабите се съединиха. Сега дори злобната сила на смерча не можеше да ги раздели. Сребристият екран изгасна за миг и Дедал разбра – Икар е жив.

Проточено, напрегнато виеше двигателят, като преодоляваше двойната тежест. Гърмеше огненият смерч, сплитайки пръстени около корабите. Стрелките на приборите танцуваха като обезумели. И нейтритената броня започна да се нажежава. Но Дедал водеше корабите и сърцето му ликуваше, за пръв път познало щастието.

Разкъсвайки тесните пръстени на смерча, корабите се отделяха от него. Все по-бърз и по-бърз ставаше техният полет. Но заедно със скоростта се завръщаше и тежестта. И отново тялото се наливаше с олово, и отново се задъхваше сърцето от тежката като живак кръв.

Летяха корабите през огнения вихър. Пламъкът още бушуваше, но краят на Слънцето вече беше близък. И светлите дискове на приборите зовяха: „Към небето, към небето!“

Внезапно двигателят изрева като бесен, хвърляйки корабите за последния скок. Но тежестта изтръгна от ръцете на Дедал лоста за управление. И нямаше сили да повдигне ръка, нямаше сили да достигне до пулта, на който неясно се мержелееха дисковете на приборите.

Замряха корабите, повисвайки над пламтящата бездна. И страх скова сърцето на Дедал. Но нечия воля заповяда на корабите: „Напред!“

Тогава, забравяйки страха си, Дедал разбра: това е силната ръка на Икар, легнала върху лоста за управление.

...Настъпи ден и хората от Земята видяха как корабите се отделят от Слънцето, притиснали се един до друг. Прекъсвайки се една друга, зашумяха антените: „С добри ли вести се завръщате на Земята!“ С тези думи още в онези времена хората посрещаха корабите, пристигащи от Звездния свят.

С възлнение чакаше Земята отговор. И той дойде. Два гласа пееха песента на старите капитани от Звездния свят.

¹ Цит. по Овидий. *Метаморфози*. Прев. Георги Батаклиев. Народна култура, 1974.